

Бабакулова Мафтуна

бизнес ва тадбиркорлик олий мактаби

Бизнесни бошқариш ва тадбиркорлик кафедраси магистранти

Кириш

Ўзбекистон табиий захиралари уни олтин, уран, қўрғошин, рух, молибден ва волфрам бўйича биринчи ўнталikka киритади. Халқ, шунингдек, муҳим аҳамиятга ега порфир мис ва полиметаллик қимматбаҳо ва ноёб тупроқ элементлари билан бирлаштирилган муҳим металлларни ўз ичига олган руда конлари. Ушбу ресурсларни ҳисобга олган ҳолда, мамлакат юқори сифатли металл маҳсулотларига бўлган ички ва халқаро талабларни қондириш учун металлургия соҳасини ривожлантириш учун мустаҳкам пойдеворга ега.

Ўзбекистон металлургия сектори йилига 52 million тонна қўйма ишлаб чиқариш қувватига ега 1,1 корхонадан иборат. "Ўзметкомбинат" кўпчиликини ташкил этади, бу мамлакат кастинг қувватининг 82 фоизини ташкил этади. Ушбу корхона асосан металл рулонларни ишлаб чиқаришга қаратилган бўлиб, мамлакат ишлаб чиқариш ҳажмининг 94 фоизига ҳисса қўшади. Иқтисодиётнинг муҳим таркибий қисми сифатида "Ўзметкомбинат" доимий равишда ўсиб бормоқда ва саноат ва қурилишнинг кенг тармоқларини қўллаб-қувватлаш учун ҳар йили унинг салоҳиятини оширмоқда.

Ўзбекистон мустақилликка еришганидан буён металлургия соҳасини, хусусан, "Ўзметкомбинат" ни модернизация қилишга устувора аҳамият берди. "Сўнгги ислохотлар корпоратив бошқарувни модернизация қилиш ва ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишга қаратилган. 2017 йилги фармонга мувофиқ, "Ўзметкомбинат" ишлаб чиқариш ва инвестиция жараёнларида тажрибали хорижий компания СФИ Management Group кўмагида корпоратив реструктуризациядан ўтказилди.

2017-2018 йиллардаги муҳим ташаббусларга 2017-2018 қуйидагилар киритилган:

Металл рулон ишлаб чиқаришни 1,4 баравар ошириш.

Экспорт ҳажмини 1,32 баравар кенгайтириш.

Мамлакат ичидаги хом ашё танқислигини бартараф этиш учун янги саноат объектларини ишга тушириш.

Металл қолдиқлари ва ярим тайёр пўлат буюмлар импорти орқали маҳаллий талабни қондириш.

2018 йил январ ойида Ўзбекистон Президенти "Ўзметкомбинат" ни 2018-2020 йилларга мўлжалланган ривожлантириш дастури тўғрисида фармон чиқарди ва унда мамлакат металлургия секторининг рақобатбардошлиги ва экспорт салоҳиятини ошириш бўйича улкан мақсадлар қўйилди. Асосий ташаббусларга қуйидагилар киради:

Ферросиликон ва ферросиликоманганесе ишлаб чиқариш учун имкониятлар яратиш.

Қурилиш соҳасида кенг қўлланиладиган сим таёқчалар (катанка) учун ишлаб чиқариш линияларини ишга тушириш.

Янги қўйма ва прокат қурилмалари орқали ускуналарни модернизация қилиш ва ишлаб чиқариш қувватини кенгайтириш.

Ушбу ташаббуслар Ўзбекистоннинг иқтисодий барқарорлиги ва ўсиши учун зарур бўлган юқори қийматли экспортни рағбатлантириш билан бирга, прокат маҳсулотларига бўлган ички талабни қондиришга қаратилган.

2020 йилда import ўрнини босувчи маҳсулотлар, жумладан, сим таёқлар, ферросиликон ва ферросиликоманганларнинг ташкилетилиши "Ўзметкомбинат" мавқеини янада мустаҳкамлайди. 2-СПС ь 300 ь стенди "лойиҳасининг 2019 йилда муваффақиятли амалга оширилиши "Ўзметкомбинат" га юқори қувватли термомеханик темир арматура

ишлаб чиқариш, import ўрнини босиш ва маҳаллий ишлаб чиқариш имкониятларини мустаҳкамлаш имконини берди.

Хулоса.

Ўзбекистон металлургия саноати миллий иқтисодий барқарорлик ва ўсишни қўллаб-қувватлашда стратегик рол ўйнайди. Узлуксиз модернизация, корпоратив бошқарув ислохотлари ва стратегик ишлаб чиқариш ташаббуслари орқали "Ўзметкомбинат" ўзини маҳаллий ва халқаро бозорларда асосий иштирокчи сифатида кўрсатди. Ушбу саъй-ҳаракатлар Ўзбекистоннинг иқтисодий мақсадларига мос келади ва барқарор иқтисодий ривожланишга ҳисса қўшадиган рақобатбардош, экспортга йўналтирилган маҳсулотлар ишлаб чиқаришни таъкидлайди. Технологик тараққиёт ва стратегик шериклик бўйича давом этаётган мажбурият ушбу моментумни сақлаб қолиш ва global рақобат шароитида саноатнинг барқарорлигини таъминлашда ҳал қилувчи аҳамиятга эга бўлади.

Адабиётлар:

1. АСиан тараққиёт банки (ОТБ). (2020). Ўзбекистон: Иқтисодиёт ва саноатни ривожлантириш. Осиё Тараққиёт Банки. Мавжуд: <https://www.adb.org>
2. Ўзбекистон Республикаси инвестициялар ва ташқи савдовазирлиги. (2021). Инвестиция бўйича қўлланма: металлургия соҳасидаги имкониятлар. Тошкент: Ўзбекистон ҳукумати.
3. Ўзметкомбинат ОАЖ. (2019). 2018-2019 йилларда ишлаб чиқариш ва ривожланиш ташаббуслари бўйича йиллик ҳисобот. Тошкент: Ўзметкомбинат Press.
4. Жаҳон Банки. (2018). Ўзбекистонда иқтисодиётни модернизация қилиш ва таркибий ўзгартириш. Вашингтон, ДС: Жаҳон банки гуруҳи. Мавжуд: <https://www.worldbank.org>
5. Президент Фармони ПҚ-3468. (2018). Ўзметкомбинат Ажни 2018-2020 йилларга мўлжалланган ривожлантириш дастури тўғрисида. Ўзбекистон Республикаси. Ўзбекистон юридик порталида мавжуд.
6. СФИ бошқарув гуруҳи. (2020). Саноат корхоналарида корпоратив бошқарув: Ўзметкомбинат бўйича амалий иш Uzmetkombinat. Мавжуд <https://sfimgroup.com>
7. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Европа иқтисодий комиссияси (UNECE). (2019). Ўзбекистоннинг мамлакат профили: саноат сектори ва хом ашё ресурслари. Женева: Бирлашган Миллатлар Ташкилоти.
8. Халқаро Молия корпорацияси (ИФС). (2021). Марказий Осиёда рақобатбардош тармоқларни ривожлантириш: Ўзбекистоннинг металлургия сектори. ИФС. Мавжуд: <https://www.ifc.org>
9. Навоий Кон-Металлургия Комбинати. (2020). Global металл бозорларида стратегик жойлашишни аниқлаш. Навоий Press, Ўзбекистон.
10. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси. (2017). Ўзметкомбинатни стратегик қайта қуриш тўғрисида 533-сон қарори. Government of Ўзбекистон ҳукуматининг ҳуқуқий ҳужжатлари.